

HET LEVEN ZOALS HET IS ... OP SOCIALE MEDIA

Sociale media hebben een steeds grotere impact op het dagelijks leven van kinderen en jongeren. Hoewel de minimumleeftijd voor sociale media in ons land 13 jaar is, zijn de meeste kinderen toch al actief op Whatsapp, Snapchat, Instagram, TikTok en Facebook. De populariteit van sociale media kan verklaard worden door de vele kansen die het biedt op vlak van identiteitsvorming, relatievorming en autonomie. Het is echter wel belangrijk om tijdens de les ook te werken rond de risico's van sociale media. Want hoewel sommige leerlingen technisch vaardiger zijn dan leerkrachten, weten ze vaak niet wat deze risico's zijn.

Wat je zeker moet weten over het leven op sociale media

1. **Wat is sociale media?** Sociale media zijn online platformen waar gebruikers inhoud kunnen posten en delen. Dialoog en interactie tussen de gebruikers staat hierbij centraal. Dankzij sociale media kan je op een eenvoudige manier met anderen in contact komen en blijven, een online identiteit uitbouwen, op de hoogte blijven en foto's, filmpjes en kennis delen. Het is wel belangrijk dat je kritisch en bewust met sociale media leert omgaan, om risico's zoals blootstelling aan ongewenste inhoud, cyberpesten en het verlies van privacy te vermijden.
2. **Het belang van likes.** Sommige kinderen volgen influencers die enkel perfecte foto's posten met duizenden likes, terwijl ze stiekem een hele dag op zoek zijn naar de ideale locatie en houding. Sommigen gaan zelfs zo ver dat ze likes kopen, om de indruk te wekken dat hun foto's ongelooflijk populair zijn. Is het niet veel leuker om trouw te blijven aan jezelf en echte foto's te posten? Het zijn fijne herinneringen om later naar terug te kijken!
3. **Filters en emoji zijn razend populair.** Filters maken dat alles er anders (en vaak beter) uitziet. Maar die filters verbloemen vaak ook de realiteit. Het is belangrijk om hier dan ook kritisch naar te kijken. Daarnaast gebruiken kinderen ook vaak emoji's, emoticons en smileys om te tonen hoe ze zich voelen, bijvoorbeeld als ze aan het chatten zijn of in een Instagrampost.
4. **Sterk bepalend voor het zelfbeeld.** Kinderen baseren hun zelfbeeld op verschillende dingen: wat ze in de spiegel zien, vriendjes op school, hoe mama en papa zelf naar hun lichaam kijken, programma's op tv, en ja, ook wat er te zien is op sociale media. Wanneer je vaak geconfronteerd wordt met modellenlichamen en hevig bewerkte foto's, dan kan het soms moeilijk zijn om je eigen lichaam daar niet aan te toetsen.

Veel likes scoren met een zwaar bewerkte foto of iets na-apen is niet zo moeilijk, maar willen ze dat wel? Praat erover met je leerlingen. Zo kan hun zelfbeeld zich op een gezonde manier ontwikkelen.

Tips voor jou als leerkracht

Geef je leerling een heldere vuistregel: "Doe online niet wat je in het echte leven ook nooit zou doen." Maak je leerlingen ervan bewust dat het internet openbaar is. Aangezien je bij de meeste sociale netwerken pas een profiel 'mag' aanmaken vanaf 13 jaar, kan je gebruikmaken van oefenomgevingen voor sociale media. Deze zijn beter beveiligd en zijn kleinschaliger.

Positieve online feedback verhoogt het zelfvertrouwen, en daar staat geen leeftijd op. Leg je leerling echter wel uit dat het **leven geen wedstrijd** is. Het is niet erg als een klasgenoot veel meer likes heeft: je hoeft helemaal niet te vergelijken met iemand anders!

Zet samen **een kritische bril** op. Scroll samen met je leerlingen door de feed van hun favoriete influencers. Wat zien jullie? Waarom zijn bepaalde foto's op een bepaalde manier genomen? Welke foto's zijn bewerkt, en waarom? Bespreek wat kan en niet en ga zo door de privacy-instellingen van hun eigen accounts.

Vermijd shock-elementen. Veel leerkrachten gebruiken shock-elementen om de ogen van jongeren te openen (bijvoorbeeld een vals profiel aanmaken en bevriend worden met enkele leerlingen). Het is echter beter om te werken aan positieve relaties dan aan negatieve. Spreek je leerling individueel aan als je iets openbaar hebt gezien dat niet zo oké is.

Aan de slag

⚡ Jungle Web

www.mediawijs.be/tools/jungle-web

Een offline educatief spel met 48 kaarten over digitale media en online activiteiten.

⚡ Enter Escape

www.mediawijs.be/tools/enter-escape

Een digitale escape game voor kinderen en jongeren over veilig en verantwoord sociaal media gebruik.

⚡ Klik-en-print: Pretchat

www.mediawijs.be/tools/medianestbe-praat-je-kind-pret-chat-spel

Een spel met #waarheid #durven #doen kaartjes over mediawijsheid om op een leuke manier met elkaar te praten.

⚡ Alternatieve oefenomgevingen

Schaal van M (gratis), profielen op Ketnetsite (gratis), Edmodo (gratis), Klasbord.nl (gratis), Moodle (gratis), Monster Messenger (gratis), Scool (betalend), ...

Verschillende alternatieve leeromgevingen om te werken rond het mediawijs gebruik van sociale media.

Leesvoer

⚡ Website - Veilig online

www.veiligonline.be

⚡ Website - Mediahulpdesk

www.mediahulpdesk.be

⚡ Website - Ik beslis

www.ikbeslis.be

⚡ Reeks - Mediawijsheid

www.klasse.be/reeks/mediawijsheid

⚡ Thema - 'Sociale media' op MediaNest

www.medianest.be/thema/sociale-media

⚡ Boek - (W)onderwijze media:

www.mediawijs.be/wonderwijzemedi